

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 „ — „

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.
Negyedévre . . . 3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, október 25.

Szenvedélyesség a parlamentben.

Ide s tova két hónap óta együtt van Magyarország parlamentje és ennek daczára még mindig napirend nélkül van. Legalább 15—20 ülésnek egyetlen tárgya a napirend megállapítása volt. Tíz nap óta olyan vita folyik a parlamentben, mintha legalább is a költségvetés általános vitája folynék. Miniszterek és a parlament legkiválóbb szónokai kötelességüknek tartják — pártkülönbség nélkül — részt venni a vitában. Pedig csak a napirendről van szó.

Az utolsó három nap képe pedig nagyon emlékeztet a bécsi reichsrath obstrukciójának csendesebb üléseire. Házsabály-vita és névszerinti szavazások töltik ki a tisztelt Ház tárgyalásait. Tegnap már a jegyzőkönyv hitelesítése is vitát provokált. Emellett nőttön nő az izgatottság és szenvedélyesség, mely a mai ülésen már magas lángokat vetett.

Kétségkívül beteges állapot. Baj van. A kormány sajtója már keresi is az orvosságot, klotür behozatalát, házsabály szigorítást stb. emlegetnek, sőt — horrendum dictu — még a parlament felszólításával is fenyegetőznek.

Pedig ezt a beteges állapotot éppen a kormány okozta.

Nem akarunk nagyon messzire menni, nem akarjuk ezuttal azt bizonyítgatni, amit ugyanis tud mindenki, hogy Bánffy is, elődjei is mennyire meghamisították, le-

járátták a parlamentarizmust. Csak a kormány legutóbbi taktikai hibáira akarunk rámutatni, amelyek a mai obstrukciós állapot előidézéséhez nagyban hozzájárultak.

Szeptemberben, mikor összejött a parlament, nem volt egyetlenegy tárgy sem előkészítve. Bánffy, úgy látszik, ezuttal is arra támaszkodott, ami programjának mindig a velejét képezte, hogy t. i. — magától jön a dolog. Tárgy nem lévén, másrészt pedig várva a bécsi fejleményeket, az első héten mindent elkövetett, hogy napirend megállapításokkal és régen elévült interpellációk »elválasztásával« kihuza az időt.

Időközben benyújtotta a jövő évi költségvetést, — gondolta, hogy a kitűzött terminusig (okt. 8.), amelyre ígérte, hogy a kiegészítési ügyekről végre munkaprogramot fog nyújtani, eltöltik az időt a bizottsági tárgyalásokkal.

A bizottság ugyancsak sietett, még Eötvös segédje, Komjáthy is siettetta a munkát, el is készültek október 8-ra.

Bánffy azonban nem volt abban a helyzetben, hogy betérjessze az ígért kiegészítési munkaprogramot; mert Ausztriában javultak ugyan a viszonyok, de csak látszólag, — arra nem nyujtanak biztatást, hogy a javaslatokat módosítás nélkül elfogadják. Ahelyett azonban, hogy megkezdte volna a Házzal a költségvetést, — általános meglepetésre az indemnyit nyujtotta be Bánffy és kérte napirendre tüzetni.

Nagyon természetes, hogy ezt nem

engedheti az ellenzék. Nincs is rá példa a parlamentarizmus történetében, hogy október elején, amikor még három teljes hónap van a költségvetés rendes letárgyalására, akkor rendkívüli felhatalmazást kérjen a kormány a jövő év első négy hónapjára. Eltekintve attól, hogy az indemnyti a legfőbb bizalmi kérdés, Bánffy pedig eléggé rászolgált az ellenzék bizalmatlanságára, méltán félhet az ellenzék, hogy e rendkívüli politikai lépés megett valami fogás, valami ravaszság rejlik. Bánffy pedig eléggé furfangos ahhoz, hogy hallgasson akkor, amikor méltán és jogosan kérnek tőle felvilágosítást.

Ezt a taktikai hibát most azzal tetézi a kormány, hogy Pulszkyt, Gajárit, Tisza Istvánt és Örley Kálmánt küldi a bajcsillapítására, akiknek pedig — jól tudjuk — egyszerű fellépésük is provokáló az ellenzékre. Ugy hallatszik, hogy már Eötvösért küldtek, öneki »szerencsésebb« keze van az obstrukciók megszüntetésében.

Mindezek mellett el kell ismerni, hogy a jelen beteges állapot régebbi keletű. Horánszkynek a fellépése mutatja, hogy az ellenzék elkeseredése a legfelsőbb fokra hágott. Most már támadásuk is a legszenvedélyesebb lesz. Bánffytól minden áron szabadulni óhajtanak, erre pedig most van legjobb alkalmuk. El lehetünk készülve, hogy ez a küzdelem igen elkeseredett lesz. A mostani obstrukció-féle még előcsatározásnak is csendes.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Á L O M.

Irta: Stella.

Boriska tizenhat éves és az X-i felső leányiskola egyik legkitünőbb, de nem éppen példás viseletű növendéke. Szomorú Károly 25 éves és ugyanannak az intézetnek tanára, még pedig a legjelesebb, de nem a legszerencsésebb tanerők egyike. A rajz és festészet nemes művészetébe vezeti be a növendékeket annyi szeretettel, annyi buzgalommal, hogy azok mindenike egy-egy világra szóló művészt ígér a hazának. Az ő buzgalma, ügyessége persze a tanítványokra is átragadt, már hétfőn kezdtek olvasni az órákat, hány telik el még addig, amíg a rajzóra mehetnek, hogy szerény, nem éppen nagymérvű ügyességüket, de annál nagyobb szorgalmukat a festészet muzsájának kegyeibe ajánlhassák. Különben az igazgatónő nagyon meg volt elégedve, hisz igen szép eredményt tudtak felmutatni rövid három hó alatt, amióta Szomorú Károly vette uralma alá a rajztermet. Minden növendék szenvedélyes rajzoló lett; a legkülönbözőbb bajszok rajzolását egész a művészetig vitték, de legügyesebb volt mégis valamennyi között Boriska, a kinek minden könyve, minden füzetének valamelyik rejtett, csak ő által ismert zuga mulathatót néhány diszpéldányt. A leánykák tizenhat éves szívük egész hevéllel szerették tanárukat, de nem tisztelték őt úgy, amint az

szerette, akarta volna. Hiába! ilyen nagy lányok előtt tekintélyt fenntartani anélkül, hogy nevétségessé ne váljék, nem volt könnyű dolog, különösen ha az emker még csak 25 éves, csinos kaczkias bajusz, tüzes fekete szemek és még tüzesebb, forrongó vér birtokában van. És ezek daczára Szomorú derekasan megállta a helyét, amennyiben nem nagyhangú, komoly rendszabályokkal igyekezett a kedélyekre hatni, hanem udvarias, előzékeny modorával. Tekintélyén csak nagy ritkán esett csorba és ez is Piroska miatt, ki rakoncátlanság, pajkosság tekintetében bármely fiuval kiállta a versenyt. A tanár ur különben egy fogyatkozásáért méltán elégedetlenkedhetett sorsa iránt. Kicsike volt nagyon, a növendékek egy uemelyike kényelmesen lenézhetette őt. Ez bántotta az önértéket, azonkívül a lányok s különösen Piroska nem késelt ezt tudtára adni.

Óra előtt soh' sem mulasztotta el a rajztáblát a legmagasabb pontra helyezni, úgy hogy szomorúan, magában keserű szemrehányást téve a sorsnak kegyetlenségéért, a tábla elé állt s mosolygó arczzal, de bánatosan rezgő hangon mondá: »Önök mindig s minden alkalommal tudtomra akarják adni, hogy milyen kicsi vagyok! Pedig sajnos, magam is eléggé érzem e fogyatkozásomat.«

— Megnő még, a kicsi kedves »törpe nagyság« stb. felkiáltások hallatszottak ilyenkor zürzavaros egymásutánban. Nem egyszer panaszkodott is ezért az igazgatónőnek, ki mindig azzal vigasztalta, hogy lassan megyünk messzire. Egyszerre nem lehet mindent elérni.

Boriska egyik legszorgalmasabb tanítványa, a Szomorú tanár ur szomszédságában lakot és igen gyakran úgy intézte a dolgot, hogy véletlenül iskolába menet találkozzanak.

Mivel a kis leány másokkal is találkozott ilyen véletlenül, a paedagogus helyesebbnek tartá már paedagogiai szempontból is, ha a szerencsés véletlét őt és nem mást visz utjába. Hisz a tanítónak, egyszersmind nevelőnek is kell lennie, ezt a gyermeket pedig leginkább az utcán kell nevelni, rossz szokásai vannak, a többek között roppant sokat forgatja a fejét. Erről le kell szoktatnom — mondá magában — s szinte látta mint mosolyog Mentor jóváhagyóan lelkiismeretes buzgalmáért. Ezért aztán ugyszólván nap nap után együtt mentek és a tanár csakhamar tapasztalá jó befolyását, a leányka nem nézett minden csinos bajszu ifju után, elég volt neki az az egy, a melyet maga előtt látott, csinosabb az valamennyinél, úgy találta.

A lányok persze irigykedtek rettenetes módon s vádolták kegyetlen sorsukat, a miért Boriskát szemelte ki arra a magasatos missióra, hogy a kis kedvesnek naponta utitársa legyen.

Volt is neki ezért mit szenvednie a társaitól, de mit bánta, szívesen szenvedett volna érte még többet is. Az a kaczkias kis fekete bajusz, melyet a tanár ur annyira szeretett rajzjavítás közben véletlenül végigsimítani a csinos hófehér arcocskán s mely érintéstől Boriskának minden csepp vére a fejébe szállt, méltónak mutatkozott még annyi bosszantás apró túsúras eltűrésére, melyben később

Buda—Pest.

Hogy ismét szétválasztva írjuk Magyarország fővárosának nevét, az csak a visszaemlékezés okából történik így.

Ma van 25 éve annak, hogy a két várost a *papiroson* egyesítették. A többit elvégezte a két város egymásra utaltsága, kereskedelmi, ipari és szorgalmi érdeke. A két város egyesült teljesen. Egyesülésükben nagy erő rejlett. A negyedszázad, mely alatt az egyesülés végbement, a rohamos haladás képét mutatja.

Azóta Budapest világ város lett, méltó büszkeségünk. Legfőbb hivatalaink benne van, kereskedelmünk, forgalmunk gócpontja ott van, politikai életünk ott pezseg, habzik legjobban, óriási a forgalom, művészet, tudomány, közélet számára emelt csarnokok emelkednek benne. Mindezek felül a magyar főváros kulturailag is átalakult. Magyarra lett s magyar népevel méltó keretet nyújt a kebelében lefolyó anyagi és szellemi hullámozásnak.

Hanem azért a haladás minden bámulatossága mellett, melyet a főváros egy negyedszázad alatt tanusított, — nem kell ám hinni, hogy mindezt a főváros a saját erejéből tette. Óh nem!

Voltak hatalmas kezek, melyek félre kortarták a hamut, hogy elősegítsék a phoenix kikelését.

Dédelgetés, melyet a növekvő, szépülő főváros élvezett, talán kevésbé nyilvánult oly nagy mértékben, mint pl. amily mértékben Bécs élvezte ezt századok óta, de mindenesetre elég számottevő az anyagi áldozat nagysága, melyet az állam a főváros érdekében tett.

Mi vidéki városok nem kis irigységgel néztük a nagy anyagi áldozatokat, melyeket az állam újra és újra tett a főváros érdekében, mert ezek mellett saját érdekeink tulságos elhanyagolását láttuk és jobb terv hiányában szerényen emlegetni kezdtünk holmi nemzetgazdasági és stratégiai elveket, melyek az erős vidéki központok fontosságát hangoztatják. Ennek hatása alatt a decentralisáció szelleme kezdte megcsapni az eddig követett politikát s ez vezetett azután a többi között a királyi táblák kitélepitésére.

Ez azonban nem volt ártalmára fővárosunknak. Ne is váljék ártalmára soha, hanem

emelkedjék tovább anyagilag, szellemileg. Ments' Isten azonban, hogy fővárosunk az emelkedéséhez megkívántatott anyagi és szellemi erőt a vidéktől, a vidék kárára szivja fel.

Népgyűlés Debreczenben. A debreczeni függetlenségi és 48-as párt nagy választmánya vasárnap tartott értekezletén elhatározta, hogy az országos gyász miatt szept. 18-áról elmaradt debreczeni népgyűlés 1898 november hó 6-án fog megtartatni, az önnálló vámterület és nemzeti bank érdekében, valamint a kvóta emelése ellen.

ORSZÁGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, október 25.

Szilágyi Dezső elnök az ülést megnyitja, bejelenti, hogy *Szentkeresztly* Albert az új képviselő Hunyadvármegye főispánjáról lemondott.

Bejelenti továbbá, hogy a javaslat mellett felszólalókat gróf *Eszterházy* Kálmán, a contra melletti felszólalókat *Hoch* János fogja jegyezni.

Gróf *Eszterházy* Kálmán a mult ülés jegyzőkönyvét felolvasta, az hitelesítettet.

Inkompatibilitás.

Most a napirend vita előtt felállott *Rakovszky* István és kötelességet vél teljesíteni, midőn *Tisza* István gróf multkori felszólalására, hogy 20 képviselő a Ház munkarendjét illuzió-rissá teheti, észrevételeit megtegye. Ismételi röviden, a mult ülészekben oly nagy port felvert összeférhetlenségi vitát, a mely azzal ért véget, hogy a kormány elhatározta az *összeférhetlenségi törvény revízióját*. A Ház 21 tagu bizottságot küldött a törvény revíziójának elkészítésére. Ennek a bizottságnak ő is tagja, de ez a bizottság másfél év alatt mitsem dolgozott. Felvilágosítást kér tehát *Feszty* Lajostól, mi az oka annak, hogy a bizottság *másfél év alatt nem jött össze?*

Feszty Lajos *Rakovszky* megjegyzésére azt feleli, hogy ő az összeférhetlenségi bizottság tagjai több ízben egybehívta.

A bizottság több ízben tárgyalta is, ekkor több képviselő indítványára elhatározatott, hogy a bizottság tárgyalásait egy bizonytalan időre elhalasztja, addig míg a francia, angol, olasz parlamentek ez ügyre vonatkozó házszabályait beszerzi. Azok immár megérkeztek, a bizottság tagjai között kiosztották és a legközelebbi na-

pokban összeülő bizottság fog e kérdésben dönteni.

Hogy miért kerül csak most tárgyalás elé e régen vajudó ügy, annak magyarázatát abban találta, hogy a hozandó határozatnak, illetőleg törvénynek *visszaható erőt* tulajdonítani nem lehet. A határozat *csak a jövő ciklusban választandó* képviselők inkompatibilis eseteire fog vonatkozással birni. Kérem a Házat válaszmatt tudomásul venni.

Megint a házszabály.

Hoch János jegyző szólásra hívja *Szluha* Istvánt.

Barabás Béla: A házszabályokhoz kérek szót.

Elnök: Tessék!

Barabás Béla: Indítványozza, hogy a házszabályok értelmében *Orley* Kálmán tegnapi benyújtott indítványa kinyomtatassék.

Elnök: Ki van nyomtatva. Ott van a napirendben. (Nagyderűltség.)

Barabás Béla: A házszabályok elrendelik az indítványok külön kinyomtatását. A napirendet a Ház jelen nem levő tagjai nem olvashatják.

Elnök: Az indítványt tessék a vita folyama alatt tenni meg.

Ivánka Oszkár a házszabályokhoz kér szót. Hangoztatja, hogy a házszabályok 164-ik szakasza értelmében az indítvány kinyomtatása elrendelendő.

Elnök: Házszabályok címe alatt a napirenden levő tárgyhöz indítványt nem adhatnak be. Tessék a vita folyama alatt tenni meg indítványát.

A napirend-vita.

Szluha István: Mi szükség az indemnyt javaslat megszavazására, hogy a kormány egyezséget kössön Ausztriával, a melynek ugys már régen lejárt a terminusa. És mire jó az egyezés? Tudtommal az egyezés mindkét félre káros lenne. Avagy tán azért kell áldozatot hozni, hogy a monarchia nagyhatalmi állása fönntartassék. De hát nagyhatalom az, hol a nemzet, népek elégedetlenek?

T. Ház! Még az egy vallásossággal és az egy nemzetiséggel, még a megalázkodással sem lehet a nagyhatalmi állást fönntartani.

Igy tisztelt kormány, láthatják, hogy önök csinálják a forradalmat.

Igy csinálják, igen a forradalmat felülről, nem pedig mi. Tessék tisztán az erőszakterépre lépni, hogy hadd lássunk világosan. Ez a kormány *Isten, törvény és becsület* nélkül akarja az országot kormányozni. Azért nem fogadja el az indemnyi napirendet.

nemcsak társai, de az igazgatónő is részesítették.

Ez különben már nyilatkozott oly elismerőleg a növendékek előhaladásáról és mivel különösen alkalmazottaival szemben a legtekélyesebb szókimondó asszonyosság volt, nem is késett azt az elképedt tanárának megmondani.

Szegény Szomoru önértzetesen, de szomorú borongós hangon védte magát, fényesebbnél fényesebb példákat hozva fel öngazolására. Nem használt semmit. Az ítélet ki volt mondva.

— A dolognak tulajdonképpen háttere is van, — mondá egyszer *Boriska* iskolából hazamenet. A drága igazgatónőknak van egy bájos 25—30 év között leledző leánykája, hisz ismeri, a *Sophie* kisasszony, a ki ékeskedik mindazon házi erényekkel, melyek egy férfit boldogítani a legnagyobb mértékben képesek legyenek. A teremtsnek ez a koronája volt kiszemelve arra, hogy az ön életét megkeserít . . . pardon boldoggá tegye — Ön tanár ur a helyett, hogy ezt észrevenni kegyeskedett volna, éretlen csitri lányok ártatlan szívébe lopja magát, azok ártatlan kedélyét igyekszik megmérgezni.

— Így állunk, — mondá dühösen Szomorú, — no ugyan abból semmi sem lesz, csak nem veszek el egy nagymamám korabeli leányt, aztán meg, hogy az igazgatónő legyen az anyósom brrr . . . inkább . . .

— Mondja tanár ur, kit venne el inkább?

— És mit tartozik az magácskára?

— Lássá olyan boldog volnék ha tudnám.

— Hát . . . magát.

* * *

Boriska természetesen nem volt már többé az intézet legkitünőbb tanítványa s ezt nem csak tanítónői, de szülői is észrevették, keresték az okot, de nem találták, bezzeg ha a naplójába bepillantott volna, minden világos lett volna előttük. De hát azért volt *Boriska* felső leány, hogy éppen azt rejtse el legügyesebben, a mit leginkább keresnek s a mi figyelmes szemlélő előtt mégis a legfeltünőbb.

Sokat, végtelenül sokat ábrándozott az utóbbi időben, de hát csoda-e az? Az a két kis szó éppen elég volt arra, hogy gondolatait minden más, minden hasznos és fontos dologtól el és csupán abba az egy irányba terelje. Igyekezett ő most már magát kivonni annak az embernek a varázsa alól, de ha nem tudta! Ha az a kaczkias kis fekete bajusz mindig eléje toladott, ha azok a tűzben égő szemek mindig előtte lebegtek, melyek még a »hát magát« mondó ajaknál is többet mondtak. Gyönyörűnek festette a jövőt. Nap nap után hordta a köveket annak a bájosan kedves kis fészeknek — fellegráznak — a felépítéséhez. Mindent elhanyagolt ábrándozása közben, csak a festést nem. Ezt a tálat a kedvenczem mellé, azt az ajtó fölé, ezt a képet az ebédlőbe, amazt a salonba tettem — mondogatta magában.

A szülők persze minderről semmit sem tudtak, hadd legyen meglepetés mikor a vizsga után előállnak mindketten s áldásukat kérik. De annál többet tudott az igazgatónő, a ki egy *Boriskának* szóló Szomoru nevével aláírt szerelmes levelet talált az osztályban. Egyszerre világos lett előtte minden. Ez hát nem tréfa, ilyen kudarcot vallani terveivel, ilyen kereszt vonást hozni a számításain, nem, ezt nem hagyom boszulatlan.

— Meglátom ha megkapja a tanár ur tőlem az utlevelét, nem párolognak-e el azok a bizonyos érzelmek? Előnybe részesíteni egy ilyen éretlen tacsót a *Sophie*m fölött, a ki maga a megtestesült tökély. Az anyai önértet büszkeség illetén megsértése bosszuért kiált! És csakugyan pokoli kár örömmel főzte ki tervét. Szomorut azonnal elbocsátja, hiába való lesz minden kérés, minden ígéret a megjavulásra. Kezébe a corpus delicti.

Hiszen csak nem engedi, hogy intézetének jó hírre ilyen dolgok kiszivárgása által csorbát szenvedjen. Azért nem is értesíti a szülőket, a maga, mint a tanár igazolására majd találnak ki valamely módot.

— Nem gyermekekem, — mondá *Sophie*nak, aki minden áron nyilvánosságra akarta hozni még a levelet is — semmiesetre sem tettem, mit mondanának a szülők? Előbb észre kellett volna venni, ha éberebb és nem engedni, hogy ennyire fejlődjék a dolog. És igazuk lenne. Egy magán intézet tulajdonosnának nagyon óvatosnak kell lennie!

Szenvedélyes támadás.

Lukács Gyula: Mindenek előtt a tuloldalról jövő azon vád alá akarok foglalkozni, a mely szerint a jelen vita már obstrukcionalis jellegűt öltött és nyílt vagy leplezett obstrukciónál beszélnek. Hát t. Ház! Önök korábban festették a falra az ördögöt mint kellett volna, mert konstatalem, hogy ma még az obstrukciónak árnyéka sincs a Házban. A függetlenségi pártnak eddig csak elnöke és egyik tagja beszélt. Hát ez az obstrukció? De lesz obstrukció, ha olyan *provokáló és neveléses indítványokat* tesznek, mint Gajári.

A történetek után a többségre alkalmazza azt, amit egy jászberényi újságban olvasott, hogy *van-e még szemök idejönni.* (Nagy zaj).

Elnök: A képviselő urat ezért rendreutasítom.

Szentiványi Árpád: Hát Apponyival szemben lehetett használni?!

Elnök: Apponyival szemben sem.

Lukács: Be zél a lezajlott választásokról és azt *gaz választásnak* nevezi.

Elnök: Ilyen a parlament méltóságába ütköző kifejezést nem szabad használni.

Dessewffy szolgabíró lemondása.

Lukács Gyula: Beszélnek három millióról, melyet választásokra költöttek el. Felhozza egyik *szolgabírónak esetét*, ki Bánffy óhaját teljesíteni nem akarta, evégből le kellett mondania. Világos tisztelt uraim, hogy az én viskóm házmestere is visel olyan tiszt t, mint önök.

Elnök erősen, hevesen csenget.

Lukácestől megvonják a szót.

Elnök: A képviselő ur nem tart mértéket kifejezéseiben. Bizonyos tekinteteket meg kell tartanunk egymás irányában, bármily élesen fejezzük ki is magunkat. És mivel a képviselő ur harmadszor adott okot arra, — pedig már a második alkalommal is kötelességem lett volna, hogy rendreutasítsam, a *szót elvonom* tőle. (Élénk helyeslés jobbról).

Lukács Gyula: Nem értem, miért történt a rendreutasítás.

Elnök: Kötelességem lett volna már a második rendreutasításnál a szót elvonni, de e kötelességemet elhalasztottam, mert a képviselő ur mentegette magát!

Ezalatt az ellenzék ívet köröztetett, zárt ülést kérve, ami elrendeltetett.

Zárt ülés.

Ivánka Oszkár azt bizonyítja, hogy zárt ülésre van ok s hogy az elnök csak tévedésből vonhatta meg Lukács Gyulától a szót, aki nem is használt erős kifejezést. Kéri azért, hogy Lukács folytassa beszédét és hogy itt ismétlje konkrét vádját, hogy a miniszterelnök, ki nem volt jelen az ülésen, igazolhassa magát.

Ha igaz az a vád, amit Lukács Gyula fel-említett, akkor azt sokkal erősebben kell meg-bélyegezni, mert az tiszta igazság.

Mit mondjunk arról, hogy napról-napra *szembe mondják a kormánynak, hogy hazudik.* És ezt türi.

Elnök figyelmezteti a szónokot, vigyázzon kifejezéseiben.

Bartha Miklós: Most nincs elnök.

Elnök: Igenis van elnök. Én a Ház bizalmából foglalom el e helyet.

Ivánka Oszkár: Hangsúlyozza, hogy zárt ülésnek van helye és felszólítja a miniszterelnököt, hogy tisztázza magát a vád alól.

Bánffy védelme.

Bánffy Dezső báró miniszterelnök: Zárt ülésnek nincs helye.

Zmeskál Zoltán: *Szemtelenség!*

Elnök: Rendreutasítom Zmeskált.

Bánffy: Az elnök megvonta Lukácestől a szót, ezt nem lehet vita tárgyává tenni. Lukács vádjaira lesz módja máskor is felelni, ha akar, mert nem tér ki a nyilatkozat elől, ha annak szükségét látja. Nem hallotta Lukács beszédét, de tartalmáról értesítették. Az esetről úgy emlékszik, hogy magához hívatta *Dessewffy* főszolgabírót, hogy tájékozza magát a választásokról.

Bartha: Mi köze Önnek hozzá?

Számos felszólalás után *Rakovszky* István erősen sarokba szorította Bánffy br. miniszterelnököt, hogy nyilatkozzék afelől, hogy *Dessewffy* főszolgabírót valóban becsületszegésre akarta-e bírni.

A miniszterelnök mindezek dacára kényil-vánította, hogy nem fog felelni. Hamarosan *védelmére* keltek a megszorult államfőnek *Tiszák-Gajary, Szemere*, kikkel csakhamar szembe-szálltak *Várossy Gyula, Zmeskál Zoltán, Saághy Gyula*, támadva a miniszterelnököt.

Buzáth Ferencz felvilágosítást kért a belügyminisztertől a bécsi pestis híreket illetőleg, hogy igaz-e a két inficiált patkány megszökése és hogy intézkedett-e már a miniszter a vesz-tegzsákról.

Perczel belügyminiszter válaszolt az interpellációra s kijelenti, hogy a patkányok szökéséről mit sem tud, a vesztegszát azonban ha szükség lesz rá, elrendeli.

Pestis Bécsben.

Az egész tudományos világ sajnálja dr. Müller Hermann tanársegéd tragikus halálát. Mint már megirtuk, egy nagyszabású mozgalom indult meg Bécsben, hogy a tudomány mártyrjának emlékéért szoborral örökítsék meg. A szoborra folynak a gyűjtések.

Hanem a baj komolyságát s veszélyességét tagadjuk s azt hisszük, hogy az egészséget keletkezősi helyén fogják elnyomni — az alatt a baj lassan bár, de elég észrevehetően terjed.

A közönséget egyik rém hír, a másik után ejti kétségbe úgy, hogy már e rém hírekben aligha fogja tudni magát tájékozni a bécsi nép. A pestis szérummal inficiált patkányok szökését már kétségbe vonták s most előállanak egy másik hírrel is, ami sajnos, valóban is bizonyult, hogy t. i. a meghalt *Barisch* szolgálója, fia ruháját összeszedte és haza vitte Laa-ba.

Értesüléseink a következők:

Budapest, október 25. (Saj. tud. táv.)

Tegnap este azon hír terjedt el a fővárosban, hogy egyik előkelő szállodában gyanus megbetegedés történt. E hirtételes helyről merő koholmányok minősítik.

Korányi Frigyes tanár a pestisről.

Budapest, okt. 25. (Saj. tudós. távirata).

Az üllői-uti klinika belgyógyászati osztálya rég nem látott annyi orvost és orvosnövendéket, a kik egybegyűltek, hogy meghallgassák Korányi Frigyesnek, a tudós orvos professornak előadását a pestisről. A zsufolásig megtelt előadóteremben ott láttuk a főváros és a vidéknek kiválóbb gyakorló orvosait. Ott voltak többek közt: dr. Korányi Sándor egyetemi r. tanár, Tanszk Ferencz dr. első aszisztens, Rónai Gusztáv dr., dr. Benedikt ezredorvos, dr. Kronberger barcsi járásorvos, dr. Mester nagykőrösi főorvos, dr. Aldor Lajos karlsbadi fürdőorvos, dr. Szabó női orvos, dr. Andreanszky Jenő törvényszéki orvos, dr. Karlovszky, Than tanár aszisztense, dr. Schundflechner stb. stb. Korányi tanár mindenekelőtt tudományos ismertetését adta a pestisnek és annak különböző *válfa-jainak*. Azután így folytatta: Gyakorlati tekintetben a legfontosabb az a kérdés, kell-e tartani a bécsi pestis esetéből attól, hogy pusztító epidémia kifejlődhetik. Ezt a kérdést a legnagyobb higgadsággal és körültekintéssel szemügyre kell vennünk, nehogy könnyed elbánás által mulasztást kövessünk el, vagy túlfélénkség által a közforgalomnak olyan megszorítását idézzük elő a mely veszedelmes.

Vegyük azt az esetet, hogy Bécsben nem egy pár pestis, hanem egy pár kolera eset fordult volna elő. Akkor jogosult lett volna, hogy a kereskedelmi és ipari élet megszorításának. Azért mert miután Budapesten négy év előtt kolera volt föllehet tenni, hogy itt hajlandóság van a kolera. Pestis ellenben évtizedek óta nem volt Magyarországon. Ez maga is bizonyos megnyugtató érzést jogosultá tesz. — A pestis bacillusok igen gyenge életűek és csak ott fejlődnek ki, a hol szenny és nyomor olyan fokot érnek el, mint Perzsiában és Kinában.

A betegek állapota.

Bécs, október 25. (Saját tud. táv.)
Pecha ápolónő állapota reggel 8 órakor rosszabbra fordult. Hőmérséklete 40.1 fok. A beteget ma 40 köbcentiméter szérummal oltották be. Stillfried apácza jól érzi magát. Hőmérséklete reggel 37.5 volt.

— Mondtam én neked mindjárt, de nem hallgattál rám, — felelt Sophie.

— Azt hittem, szalmaláng az egész s aztán bíztam a te szellemi fölényedben, mely mint reméltem végre is diadalmaskodni fog, de sajnos, csalódtam.

— Egy éretlen libácska ügyes szemforgatása többet ér a világ valamennyi klasszikusánál. Inkább arra tanítottál volna addig, amíg ezeket magoltattad velem — sóhajta keserűen Sophie kisasszony s egyedül hagyta anyját gondjaival és töprengéseivel.

Szomorú, érzékeny bucsut vett Boriskától, a ki azt hitte, nem is fogja átélni kedves eltávozását. Az este főfájást adva okul, korán szobájába vonult. A hold gyönyörűen sütött be ablakán, mely épen csinos kis virágos kertre nyílt.

A gyertyát csakhamar eloltotta, a függőnyt nem bocsátotta le, hadd lássa azt a szelíd holdarcot, mely mint egy résztvevő bánatos kifejezést öltött ez este. Gyorsan levetkőzött s ágába bujt, honnan a hold remek ezüst tárgyát folyton szemmel tartá. Valamikor piczi korában a dadájától azt hallotta, hogy a kire álmában rá süt a hold, az holdkoros lesz, milyen jó lenne gondolta, legalább követhetném minden lépését. Az a bizonyos dada azt a holdkorosságot úgy képzelte, hogy az illetők a kéményen keresztül jutva, oda repülnek ahova egésznap gondolnak. Milyen jó lenne neki mindég oda repülni és hallgatni ismételve — hát magát.*

Ilyen gondolatok között aludt el, Álmában csakugyan holdkoros lett s egyenesen a hold közelébe repült, hol is Szt. Dávid helyét ezuttal szomorú foglalta el, a hegedűt egy rajztábla, vonót természetesen az ecset helyettesíté. Ő volt a modell s boldog mosolylyal az ajkain ült a mester előtt. Egyszerre az igazgató alakja jelenik meg a láthatáron, gyönyörködve, elégedetten nézi a jelenetet egy ideig, végre oda lép s kenetteljes hangon mondja.

A mesternek kötelessége elvenni modelljét, áldásom reátok gyermekeim, legyetek boldogok — s azzal őket egymás karjába tolja.

Az ölelés nagyon heves lehetett, mert Boriska fölébredt, dörzsölni kezdte szeméit és körülnézett.

— Már késő van lányom, iskolába kell menned, — mondá anyja, ki ágya mellett állt.

— Iskolába — felelt a leány mély sóhajjal — igen kelek.

Nehéz szívvvel fogott az öltözködéshez, miközben álmát igyekezett maga elő idézni. Átkozott igazgató — gondolá — éppen csak az ő közbenjárására volt szükségem, mintha akkor sikerülne nekem valami tervem! Még álmaimban is kinez, mintha én tehetnék róla, hogy Sophie egyedős a nagymamával. Most hozzá kell szoktatnom magam a lemondás gondolatához, hisz az én álmaimnak mindig az ellenkezője teljesül.

Gösch szolgálonak a hőmérséklete éjjel 37.9, reggel 37.3 fok volt. Aggasztó tünetek nem mutatkoznak. Pösch dr. és a többi elszigetelt személy jól van.

Bécs, október 25. (Saját tud. táv.) A Ferencz József-kórház ma reggel 8 3/4 órakor a következőket közölte a városi tiszti főorvosi hivattal: Pecha ápolónő hőmérséklete 40.1 fok volt, a beteg eszméletén van és éjjel 60 köbczentiméter szérumot kap. Stillfried apácza hőmérséklete 37.8 volt, most 37.2. Éjjel 20 köbczentiméter szérumot kapott. A legutóbb behozott Gösch nevű cseléd hőmérséklete éjjelkor 37.7, reggel 37.2 volt. Kétszer hányt, köhögés és váladék nincs. A többiek mind jól érzik magukat.

Egy orvos-tanár szoba-fogsága.

Bécs, október 25. (Saját tud. táv.) A hatóság felszólította N o t h a n g e l tanárt, hogy lakásáról ne távozzék se betegekhez, se a kórházba, mert Barischt megvizsgálta.

Az indiai pestis.

Indiában jelenleg is uralkodik a pestis járvány. A legutóbbi tudósítások szerint a ragály az egész földön el van terjedve és azon helyen, ahol az oltások kellőleg nem tetetnek meg, nagy erővel szedi áldozatát. Bombay-ban ismét hatalmas arányokban tört ki; míg az előző évben a július, augusztus és szeptember hónapokban 260 áldozata volt, addig ez év hasonló hónapjaiban csupán a munkás nép között 1400 halottja volt. A valóságban kétszeres számot vehetünk. Minthogy a betegség előző években szeptember hónap után jelentőségében vesztett, azért azon reményben voltak, hogy a legközelebbi hónapban a pestis járvány végleg megszűnik. A pestis azonban legnagyobb hevességgel tört ki, nemhogy vesztene jelentőségéből.

Szimla, október 25. Bombay városában a legutóbbi héten 116 ember halt meg pestisben, az előző héten 200. A bombay-i tartomány többi kerületében 4700 személy halt meg, az előző héten pedig 4300. (Magy. Táv. Ir.)

Királyunk itthon.

— Saját tudósítónktól. —

Gödöllő, okt. 20.

Még nem hegedt be a seb. Még élénk a fájdalom, mely Nagyszasszonyunk elvesztésével sujtotta a magyar nemzetet. Hűvös őszi szél busan lengeti a házakra kitűzött fekete lobogót s a mélyes gyászba borult országot, joságos szive sugallatára hallgatva: meglátogatja a bánatos jó király . . .

Viszonzásul a loyális nemzetnek egykori királynéja tragikus elhalálása alkalmából tanusított megható szép részvétéért: Felséges Urunk megszakitva a schönbrunni csendes magányát, eljött hű magyarjai közé, hogy megossza népével mérhetlen fájdalmát. Eljött a kies fekvésű Gödöllőre, hova a hitvesi szeretet számtalan emlékei fűzik . . .

Zuhogó esőben, óriási közönség lepi el a kastélyhoz vezető utat. Ő Felsége zárt hintóban, gyászba vont szerszámu két hófehér lóval hajtja a kastélyához. A közönség némán, mély fejhajtással, kalaplevéve üdvözli a szomorú uralko-

dót, kinek arcán meglátszanak a borzasztó csapás fájdalom nyomai.

A borzasztó csapás óta a király visszavonult életet él. Eljött hozzánk, de csoda-e ha a kesergő szive székes fővárosát s az embe-
reket kerüli? Korán lefekszik, mert korán kel. Reggel 8 órakor már itt van a futár, ki Bécsből és Pestről naponként hozza a leveleket. Napközben sokat dolgozik. Munka után sétál a parkban és gyakran vadászik, keresve a természetben enyhülését, mert sebzett lelkének a természet harmoniája ad nyugtot.

Többnyire délután 3 órakor indul vadászatra. A Besnyő melletti juharosban egy vadkant, az isaszeghi erdőben pedig két szarvas-
tehenet lőtt. F. hó 17-én a toszkániai nagyherceg s Pettera vadászmeister kíséretében Valkóra ment cserkészetre. Utközben az eső által megrongált s különben is rozskarban levő agyagos uton elakadt a király hintója, úgy, hogy visszakellett jönniök. Kíséretének azt mondta Ő Felsége, hogy »nem hitte volna, hogy a kedvenc vadászterdejébe vezető utat senki sem gondolja«. Másnap Ő Felsége egyenes parancsára négyes fogaton történt a kirándulás Valkóra, hol a király két hatalmas vadkant lőtt.

Ő Felsége minden reggel misét hallgat a várkastély kápolnájában, hogy a hit ereje nyujtson gyógyírt a megsebzett szívére. Mise után az elhunyt királyné lakosztályába megg, a mely most épen *úgy van virágokkal feldiszlve, mintha a királynét várnák.*

Csaknem az egész délelőttöt itt töltötte az első nap, mélyen elmerengve a multak édes emlékein. Istenem, mily fájdalmas kin-öröm lehetett a visszaemlékezés . . . Minden tárggyal egy kedves esemény emléke ujult fel nemes lelkében, mert a termék számtalan örömnapnak voltak szemtanui.

Ő Felsége kíséretében itt vannak még: *Lipót herceg, a toszkániai nagyherceg, Lichtenstein főudvarmester, Paar gróf, Bollfrass hadsegéd, Körtzl dr. főörzsorvos, König Károly kabinetiroda főnök s 3 szárnysegéd, valamint nagyszámu személyzet, mivel biztos értesülésem szerint az udvar november végéig időzik Gödöllőn.*

A mult héten járt itt *Ferenczy Ida*, a királyné egykori felolvasónője s a királyné hagyatékáról leltárt vett fel, melynek tekintélyes részét a könyvtár képezi. Különösen a királyné saját festésű képeit és rajzait szedegette össze, hogy a királyi család minden tagjának legyen egy kedves emléke.

Ő Felsége itt tartózkodása alatt több ízben felrándul Budára legfelsőbb kihallgatást adni. Majd Bécsbe utazik, honnan valószínűleg *Gizella* és *Valéria* fenséges leányaival tér vissza Födöllőre.

A telet, — mint értesülünk, — Schönbrunnban fogja tölteni királyunk, hol majd idővel talán csillapul és csendesedik mérhetlen fájdalma.

TAJÉKOZTATÓ.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

Október 26. Esküdtészki tárgyalás.

Október 29. Nagyvárad város központi választmányának ülése.

Október 30. Mese matiné.

November 2. Esküdtészki tárgyalás.

November 5. A nagyvárad sakk-kör versenye.

November 6. Lótenyésztés jutalmak kiosztás a a biharmegyei gazd. egyeslet által.

November 7. Megyei közigazgatási ülés d. e. 10 órakor.

November 10. Közigazgatási ülés a városházán d. u. 3 órakor.

November 17. Városi közgyűlés.

November 20. A kath. kör gyászünnepélye.

November 25. A Nagyvárad sajtópöre.

UJDONSÁGOK.

* **A vízvezeték kiterjesztése.** Nagyváradon a hasihagymáz az elmúlt hónapban tömegesebben lépett fel, a mi nemcsak a közönség, hanem az orvosok között is feltűnést keltett s foglalkoztatta a közegészségügyi bizottságot. A szigorú megfigyelés alapján dr. *Baróthy Ákos* tb. városi főorvos azt véli, hogy a sűrű tífusz megbetegüléseket a vízvezetéknel előfordult kalamitás és az a körülmény okozta, miszerint a vízhiány alkalmával a vízvezeték vize sem volt megfelelő, azonkívül sokan az állott, rossz vizű kutakból és a szabad Körözből használtak ivásra és főzésre vizet. Dr. *Baróthy Ákos* most azon eszmével foglalkozik, hogy miként lehetne a vízvezeték az egész városra kiterjeszteni vagyis olyan utcákon is a házakba bevezetni, ahol eddig nem rakták le a csöveket. A város a közpénztárból senkinek nem vezetheteti be a vízvezeték a házához, hanem lehetne talán ismét egy bizonyos időt kikötni s az alatt a város készíttetné el a vezeték s a háztulajdonosok 10 évi részletben fizetnék az összeget vissza.

* **Nemesség adományozás.** Ő Felsége *Svaiczer Gábor, Sándor, Aladár, Gábor és László*, valamint törvényes utódaiknak, régi magyarnemességük épségben tartása mellett, az *»aranyidkai«* előnevet díjmentesen adományozta.

* **A jövő évi választók névjegyzéke.** Nagyvárad város 1899. évi választók névjegyzékét már az állandó választmány is jóváhagyta s még csak a kir. Curia van hátra, hogy elbírálja a névjegyzék ellen beadott felebbezéseket. A központi választmány szombaton, október hó 29-én ülést tart s ebből fogják a három felebbezést, névszerint dr. *Fodor Gyula* ügyvéd, *Kovács Béla* gyógyszerész és *Balázsfalvi Kiss Geon* felebbezését felterjeszteni a Curiahoz.

* **Szépül a város.** A honvéd-hadapród iskola parancsnokságának, illetve a honvédelmi miniszternek az volt a kívánsága, hogy a város készíttesse el a Kert-utca végétől a honvéd-hadapród iskola kapujáig a félkör alak helyett egyenes irányban vezessék az utat s a monumentális iskolaépület homlokzatát elfedő fákat távolítsa el a város. A munkálat jó részével elkészültek, s még a kövezésből van némi munka hátra, az ut átalakítása által sokat nyert a környék s teljes hatásában táru a szemlélő elé az impozáns tanintézet szép kapuzata s főépülete.

* **Sztrájk a jogakadémián.** A jogakadémia román joghallgatói tegnap folytatták a sztrájkot, nem jöttek fel az előadásra, s így az akadémián nagy csend volt. A láрма elnémult ugyan, de azért a felháborodás még nem mult el, a kedélyek még most is csak olyan izgatottak, mint voltak. Most, hogy a románok eltávoztak, nyugodtabban beszélnek a sérelmet, s arról egyelőre szó sem lehet, hogy a kedélyek hamarosan lecsillapodjanak, hacsak a magyar ifjuság a kért elégtételt meg nem kapja. A tegnapi napnak a szenzációja egy távirat volt, amelyet az *egri jogakadémia* hazafias polgársága küldött buzdításul itteni kollégáiknak. Az egri joghallgatók, mint mindig, úgy most is előljártak, s daczára annak, hogy még a hivatalos értesítést a váradi jogakadémia polgárságától meg sem kapták s csak a fővárosi lapokból s lapunkból értesültek a történetekről, egy hosszú táviratot küldtek a joghallgatóknak, amelyben kitarásra buzdítják őket s egyszersmint elismerésüket fejezik ki azon bátorságért, hogy végre megunva a tartalatlan állapotot, erélyesen felléptek. A nagyvárad joghallgatók még tegnap a következő szövegű táviratban köszönték meg az egriek érdeklődését:

»Együtt érzéstek erőnket s önbizalmunkat maradandóvá teszi és növeli. Hazafiai üdvözlettel — a nagyvárad jogakadémia magyar hallgatói.«

* **Választási mozgalmak V.-Váralján.** A városatya választásra vonatkozólag dr. *Bu-*

Iyovszky József polgármester által kibocsátott hirdetményben éppen úgy, mint a többi hivatalos és nem hivatalos listákban **Reismann** Mór úgy van feltüntetve, mintha Ujvárost képviselné Nagy-Várad város törvényhatóságában, holott Reismannt ezeltől 6 évvel Várad-Váralján választották meg városatyának. Ez által megváltozik az eddigi szám is. Ugyanis Várad-Olasziban 13, Várad-Ujvárosban 14 és Várad-Váralján 7 városatyát választanak. Értesüléseink szerint ez a felfedezés éppen kapóra jött a Dési-párti szavazóknak, akik leginkább azért voltak eddig zavarban, mert nem tudták, hogy kit töröljenek Dési Géza érdekében. Reismannt akarják törölni azon czímen, hogy nem az ő városrészükben, hanem Ujvárosban lakik.

* **Samassa érsek tiszteletére.** Október 26-án az az ma, az egri növendék papok ünnepélyt tartanak, az egri érsek jubileuma alkalmából, melyhez vették a meghívót és műsort:

1. Mendelsohn Bartholdi: Marche Nuptiale. Előadják: harmoniumon Zsasskovszky Károly zongorán: Csima Emil II. éves theologus. 2. Alkalmi óda. Irtá: Szlovácsik János III. éves theologus, előadja Csima Emil II. éves theologus. 3. Üdvözlő dal. Zsasskovszky Károlytól, előadja az énekkar. 4. Mindszentgy Gedeon: Szent István végsőhaja. Előadja: Borsos János VIII. o. tanuló. 5. Ch. Dankla: Le Souvenir. Előadják: hegedűn Barsy Arthur VIII. o. növendék, zongorán Csima Emil II. éves theologus. 6. Alkalmi beszéd. Mondja Kriston Endre IV. éves theologus. 7. Mi szép tünde a csillag. Duett. Szövege Dömötör Györgytől, zenéje Zangl-tól. Előadják: Lengyel László IV. éves theologus. Egyed István II. éves theologus. 8. Kisfaludy A. Béla: Sion leánya. Előadja: Dávid István IV. éves theologus. 9. Gentis Hungarorum. Jubileumi hymnus. Szövege Dömötör Györgytől, férfikarra alkalmazta Zsasskovszky Károly, előadja az énekkar. 10. Regina coeli. Melodráma, szövege Várady Antal, zenéje Czobor-tól. Zongora, harmonium és férfinegyes kísérettel előadja: Fáber Adolf III. éves theologus. Az ünnepély d. u. 5 órakor kezdődik.

* **Szünik a járvány.** A járványos betegségek Nagyváradon bár nem szüntek meg, de igen enyhe lefolyásuk. A tifusz esetek száma nem apad, s körülbelül úgy áll, mint az elmúlt hónapban. A vörheny betegedések azonban örvendetesen fogynak s emelkedésre nincsen kilátás. Szeptember hóban a 30 nap alatt 8 vörheny beteg halt el Nagyváradon, míg októberben 25-ig csak 3 vörheny beteg halt meg. Orvosaink erősen reménykednek, hogy a hidegebb idő beálltával a járványos betegségek teljesen megszűnnek.

* **Katonai elbocsátás.** A m. kir. honvédelmi miniszter Mikolás Vincze, a nagyváradi 4. honvéd gyalogezredbe tartozó tartalékos hadnagyot védkötelezettségének teljesítése után saját kérelmére elbocsátotta.

* **Pályázat.** A nagyváradi m. kir. pénzügyigazgatásnál áthelyezés folytán egy 1400 frt fizetés és megfelelő lakbérrel javadalmazott **pénzügyi titkári** állás jött üresedésbe. Pályázati kérvények 2 hét alatt nyújtandók be a nagyváradi pénzügyigazgatásához.

* **Bűnjelk megsemmisítése.** Királyunk állítólag már lépéseket tett, hogy azon fegyver, melylyel Erzsébet királyné meggyilkoltatott, valamint azon orvosi műszerek, melyeket a svájci orvos a halotti vizsgálatnál használt, ott, Genfben, az osztrák-magyar nagykövet és a konzulatusi hivatal jelenlétében — megsemmisítesenek. Régi szokás ez, mely részint babonás hiten, részint azon az okon alapul, hogy hasonló tárgyak ne juthassanak nevezetes ritkaságokkal üzérkedő egyének kezébe s ne szerepeljenek holmi harmad-, negyedrangú kiállításokon, vagy muzeumokban. Egészen az ötvenes évek elejéig minden olyan fegyvert, mit uralkodóházak tagjainak, vagy magas állású egyéneknek meggyilkolásánál használtak, s az orvosi műszereket, melyekkel a sebek vizsgálatát, a halotti vizsgálatot, bebalzsamozást végezték, egyszerűen szétfűrészeltek, vagy izzé porrá törték. Történt azonban, hogy 1852-ben, Izabella

spauyol királyné ellen Marine Martin merényletet követett el, midőn a királyné legidősebb leányának a születése után a templomi szertartásban részt veendő, az atochai érseki székesegyházba akart lépni. Kitűnt, hogy a merénylő kezében olyan ritka éles aczeltör volt, a mi minden fűrésznek, kőnek ellent állott. Az esetről sokat írtak az akkori lapok; s a babonás spanyolokat annyira felizgatta ez a körülmény, hogy kényszerítve volt a kabinet a veszedelmes törnek kénsav által való megsemmisítéséről gondoskodni. Csak így lehetett megnyugtatni a népet, hogy a kérdéses tör nem volt valami természetfölötti varázsfegyver. Azóta ilyen czelokra mindig kénsavat szoktak használni; így pusztították el újabbban azt a revolvert, melylyel Golli meggyilkolta a spanyol miniszterelnököt, Canovas-t; a kést, mely — az Umberto király ellen tervezett merénylet után — miniszterelnökét, Cariolit, oly súlyosan megsebezte; a puskát, amely egy évvel ezelőtt György görög király ellen volt irányozva sama pisztolyt, mely a jelenlegi spanyol király atyjának, XII. Alfonzónak az életét fenyegette.

* **Jegyzővizsgálat a vármegyén.** Tegnap vette kezdetét a jegyző vizsgálat Biharmegye székházában. Tegnap az írásbeli vizsálat volt; összesen 12 ifju vizsgázott. Ma lesz a szóbeli vizsgálat, Papp János megyei főjegyző elnöklése alatt.

* **Öngyilkosság a katonafiu miatt.** Egyetlen fiában volt minden öröme, minden reménye Kovács Dániel kakadi módos gazdának. S a nyalka, derék legényt októbernek elsején honvédruhában bujtatták. Keserű volt akkor az a bucsuzás, földulta Kovács Dániel boldogságát. Azóta csak busult a gazda, siratta a legényfiát, a ki egyre sóhajtozva gondolkozott kicsi falujáról, a nagyváradi kaszárnya ablakában. A nagy keserűség gyötörte, ölte az apát, nem volt vigasztalódása. E hó 19-én aztán fölakasztotta magát a mestergerendára. Mire levágták a kötéltől, nem volt benne élet.

* **Kitiltott anarchisták.** Az olasz anarchistákat nemcsak Svájcban, hanem az egész kontingensen erőlyesen üldözik; akire nem nehezedik semmi olyan bűn, amelyért lezárhatnák, tolonczolják ki őket, hogy menjenek haza s boldogítsák a makaróni hazáját. Magyarországon kevés van még ebből a fajzataból, de ezektől is megakar szabadulni a kormány. A hivatalos Rendőri Közlöny szerint három ilyen kétes egyént, három olasz anarchistát tiltottak ki az egész országból. A három mákvirág: **Agostineli** Caesar, 40 éves olaszországi, anarchista gyümölcsárús, **Dalorché** Titus Alfréd 29 éves anconai gyümölcsárús és **Belli** Joachim, termi-i (Olaszország) 35 éves olasz napszámos. Elteszik őket láb alól, még mi előtt valami komolyabb bajt csinálnának.

* **Kétszer nyitik . . .** Egy erősen ibolya illatu kis levélkét kaptunk, melyet nem kis érdekfűdéssel bontottunk fel. Pedig hát az illatot nem valami üvegeséből permetezett extraktum okozta, hanem 3 szál ibolya, mely fonnyadva bár, de azért illatozva érkezett meg hozzánk a nagy alföld kellős közepéből: Orosházáról. Küldője azt állítja, hogy a beküldött 3 szál ibolya a szabadban szedetett most és csuda dolgokat beszél arról a tavaszi időjárásról, a mely az alföldön jelenleg uralkodik. A bokrok és fák a legnagyobb rüzezésnek indultak, sőt oly rózsafák, melyek csakis tavasszal virágnak, most a legpompásabban virítanak.

* **A czoki lusta és a fűtykös.** Szeged jó humorú népe volt az, mely a szocialistákat czoki lustának nevezte el. Mert a budapesti apostolok, Pollák, Schvarcz, Slésinger, Arger és Berger stb. csupán a munkakerülő mesterinasok köréből tudtak egy kis pártot szervezni s a nép lenézte, megvetette és kicsufolta őket. A czoki lusták azonban bosszut forraltak s elhatározták, hogy a nép mulatságát meg fogják rontani. Hétfőre volt hirdetve Szegeden a népgyűlés az önnálló vámtörőt mellett s a tanyai nép is nagy tömegekben jött be a városba. A vasuton érkező függetlenségi képviselőket ezer meg ezer ember s csinos paraszt bandérium várta a vasuti állomáson. A bevonuláskor egy helyen Pollák szittyamagyar vezetése alatt vagy 150 elvtárs foglalt helyet és nagy fűtyüléssel fogadta a bandériumot. Sőt dobálni kezdték őket.

— Czoki lusta! Rajta magyar! — kiáltott a bandérium vezetője. S a következő pillanatban a legények emelt fokossal nekifogoltak Pollák ur seregének, mely egy pillanat alatt szétrebbent és tán máig is fut, ha meg nem állt. A bandérium aztán újra sorakozott és ment tovább, a népgyűlés pedig rendben megtörtént. Remélljük, hogy Pollák urnak van egy pár csinos kék foltja, melyet jóvendőre czoki lusta szokás szerint szépen kiaknázhathat. Csak az fájhat neki, hogy nem a kapitális áktól, hanem a nép gyermekeitől kapta.

* **Talált bizonyítvány.** Magyar-Csékén a vasúthoz vezető uton egy bizonyítványt találtak, a mely Kapel Lukács káli illetőségű egyén nevére van kiállítva. Tulajdonosa a m.-csékei járás főszolgabíróóságánál átveheti.

Községi jegyző a vádlottak padján.

— Saját tudósítónktól —

A falu pennája, egy községi jegyző ült tegnap a nagyváradi törvényszék előtt a vádlottak padján.

Rabruhában van, háta megett fegyveres börtön ör áll, a tanuk szobáját és a folyosót a tanuk töltik meg, a falu emberei, akik most mint a szomorú ügy tanui, eljöttek, hogy valamást tegyenek a volt jegyzőjük bűnperében.

A vádlotton, daczára a ruházatnak, meglátszik, hogy nem közönséges ember, meglátszik ez beszédén s egész viseletén. Szánalmas alak, amint ott ül a vádlottak padján s hallgatja a tanuk vallomását, akiknek a beszédjéltől függ az ő becsülete és családjának a jövője.

A börtön megviselte, összeesett a hatalmas termetű ember, meglátszik rajta az idő, a mit a fogságban töltött, pedig ki tudja, meddig fog még ott maradni, mennyi büntetést szabnak rá bírái . . .

A végtárgyatásról a következőkben számol be tudósítónk:

A nagyváradi törvényszék tegnap kezdte tárgyalni **Jakó** István oláh homorógi volt községi jegyző szenzátiós bűnperét.

Jakó István sok éven keresztül volt Homorog községnek a jegyzője.

A falu népe, a környék intelligentiája mindig kedvelte **Jakó**t, aki ellen senki sem tudott semmit sem felhozni, annál nagyobb volt azután a meglepetés, amikor évek múlva megindult a »pletyka«, hogy baj van kréta körül, hogy a jegyző nem végezi becsületesen a község dolgát, hogy a pénztár nincs rendben és sok más efféléiről kezdtek beszélni, a mi mindég jobban és jobban terjedt, míg végre azok is elhitték, akik eleinte az egész dologról hallani sem akartak.

A dolog azután eljutott a vármegyére is, a megye a vizsgálatot elrendelte s annak során olyan dolgok kerültek napvilágra, a melyek a bűnvádi vizsgálatot vonták maguk után.

A megyei vizsgálatot siettette az, hogy időközben meghalt a község bírája **Birtó** Flóáre, akinek a halála után bebizonyosodott, hogy a község ügyei nincsenek rendben.

Egy napon aztán letartóztatták a jegyzőt. **Jakó**t, aki azóta fogva van s ügye azóta megjárta a kuriát is s a vádlott hiába felebbezte meg a vádhatározatot, azt a Kuria is helyben hagyta. Így került az ügy tegnap végtárgyalásra a törvényszék előtt.

A végtárgyalásra a falu nagy része be van idézve mint tanuk, a falu lakossága itél **közvetve** a volt jegyzője felett.

Atárgyalást **Nagy** József vezeti, a tanács tagjai **Simai** Gyula és **Nagy** Dezső, ügyész **Popp** Aurél, a vádlottat pedig **Hegyesi** Márton védi.

A végtárgyalást még a délelőtt folyamán kezdték meg. A vádlottat megtörte a fogság, hanem azért határozottan tagadja a vádakat.

A vádak, amiket ellene emeltek, a következők:

Az első vád az, hogy a község pénztárából hiányzik **száz kilencven** forint. A vád szerint ezt a pénzt a jegyző sikkasztotta el.

A második az, hogy a községnek vett a jegyző egy bikát s arról azt mondta, hogy azt **százötven** forintért vette s **százötven** forintot vett fel a községtől az árában, tényleg

pedig csak *száznegyven* forintot fizetett ki érte s a megmaradó *tíz* forintot a saját czéljaira használta fel.

Vádolják továbbá, hogy a falun éjjeli őröknek ruhát évekig nem csináltatott, de azoknak az árát minden évben felvette.

Hogy a község pénztárát nem tartotta rendben, hogy a számodásokat hibásan vezette, hogy nem fordított elegendő gondot a pénztár vizsgálatra, hogy a község pénztár ügyeit elhanyagolta s még vagy hat ilyen vád.

Az elnök egymás után terjesztette a vádakát a vádlott elé, aki azonban mindvégig megmaradt tagadása mellett.

Miuden kérdésre ezt feleli;

— Én ártatlan vagyok. Lehet, hogy volt hiba, de azt nem én csináltam. Én legfeljebb csak azért vagyok bűnös, hogy nem voltam elég szigorú, de én semmi büntetendő cselekményt nem vittem végbe.

Szomorúan mondja ezeket, hivatkozik becsületeselelőletére, hogy soha semmi büntetendő cselekményt nem csinált s mondja, hogy ha van hiba, azt csak az elhalt bíró csinálhatta, akiben ő nagyon megbízott s akinek az ügyeit ő nem ellenőrizte — éppen ezért — kellőleg.

A vádlott hallgatásával eltelt a délelőtt s egy óra körül az elnök a tárgyalást délután három óráig felfüggesztette.

Délután a tanúk kihallgatása következett.

Legelőször *Páva* György gör. keleti lelkész hallgatták ki, aki azonban a dolgról nem igen sokat tud, azt mondja, hogy a vádlottat becsületese embernek ismerte.

Utána még huszonegy tanút hallgattak ki, akiknek nagy része lényegtelen vallomást tett, mert magáról a bűncselekményről mit sem tudnak, csakis a mellékkörülményekről.

A tanúk közül azonban néhányan a vádlott ellen vallottak.

A jegyző megdöbbenve hallgatta ezeket a vallomását.

Terhelőleg vallottak ellene a községnek az éjjeli őrök, akik azt mondják, hogy *négy éven* keresztül nem kaptak ruhát, pedig ez nekik járt s a ruha árát a jegyző fel is vette.

A tanúkihallgatást az elnök este hét óra után félbeszakította, a tegnap kihallgatott huszonegy tanút vallomásukra megeskették, azután pedig az elnök a tárgyalást felfüggesztette s folytatását ma délelőtt kilencz órára halasztotta.

Ma kihallgatják a hátralevő tanukat s estére az ítéletet is meghozzák.

TANÜGY.

Kézimunka kiállítás. Fővárosi tudósítónk írja a következőket: A m. kir. állami nőipariskola rendes évi kézimunka- és rajzkiállítását ma délelőtt nyitotta meg a kereskedelemügyi miniszter képviselőjében dr. Schmidt József államtitkár, aki Szt. Terézy József orsz. iparoktatási főfelügyelő kíséretében érkezett. Az intézet előcsarnokában Péterffy Lajos, az iskola elnöke üdvözölte az államtitkárt, aki rövid válaszában rámutatott a kézimunka-ipar fontosságára.

Ezután öv. Nendtvich Gusztávné igazgatónő kalauzolásával a kiállítás megtekintésére indult az államtitkár. Utjában kétoldalt az intézet bájos fiatal növendékei állottak sorfalat.

A kiállítás négy szakosztályra oszlik. Az elsőben vannak a fehérvarottások, a másodikban a himzett munkák, a harmadikban a szabósági és a negyedikben a divatáru cikkek. Azonkívül a himzett munkák szakosztályának egy külön része a szabadkézi rajzkiállítás.

A kiállított munkák meglepően szépek s még a laikust is tetszésnyilatkozatokra ragadják. A himzési osztályban különösen feltűnt a Mátyás-templom részére készült oltárterítő, amely egy középkori magyar diszruha stílusában van hímézve. Az államtitkár csaknem minden egyes munkát behatóan megsejmelte s eközben önbeismerőleg jegyezte meg:

— Legalább annyit értenék hozzá, hogy méltányolni tudnám e munkák becsét.

A szabósági osztályban Wohl Janka figyelmeztette az államtitkárt, hogy a női ruhák készítésére egy egész külön intézet kellene felállítani, mert ő tapasztalásból tudja, hogy piperecikkek nem, de egy 2—300 forintos

ruhát minden vidéki gazda szívesen vesz a feleségének.

Erre már az államtitkár is szakértőleg jegyezte meg:

— Alig hiszem!

Az államtitkár másfél órai tartózkodás után meglepődésének kifejezése mellett távozott az intézetből.

IRODALOM.

— **A Szent Gellért** ifjúsági hitazonoklatti folyóirat novemberi füzeté a következő tartalommal jelent meg: Mindenszentek ünnepére. Krisztus szelleme és a világ szelleme. Homilia. *Szilágyi* Oszkár, pápai gymn. tanártól. Mindenszentek ünnepére. Vázlat. Az érdemnek és jutalomnak útja a szentekben. *Öcsényi* Anzelm dr., pannonhalmi theológiai tanártól. Szent Imre herceg ünnepére. Szent Imre az ifjúság példaképe önmegtartózkodásban és szerénységben. *Acsay* Ferencz, győri főgymnasiunai igazgatótól. Pünkösöd után XXIII. vasárnapra. Az egyetlen lélek üdvének gondozása az ifjokor egyik kiváló feladata. *Mann* Honór, győr-szent-iváni lelkész. Szent Márton napjára. Szent Márton példaképe az ifjúságnak: az imádságban, könyörületességben, alázatosságban és munkában. *Szentimrei* Márton, főpáti irodaigazgatótól. Pünkösöd után XXIV. vasárnapra. Homilia. *Mórocz* Emilián, pannonhalmi noviciusmestertől. Szent Erzsébet Asszony ünnepére. Homilia. Az emberi szívnek romlottságát és az emberi társadalom bajait orvosolni csak az egyházzal lehet. *Mázy* Engelbert dr., pannonhalmi tanárképző-intézeti tanártól. Pünkösöd után utolsó vasárnapra. Az utolsó ítéletről. *Rózsa* Vítál, esztergomi főgymnasiunai tanártól. Pünkösöd után utolsó vasárnapra. Vázlat. A világ romlottsága elől való menekülés. *Pallós* Kajetán, pannonhalmi számvevőtől. Advent I. vasárnapjára. Miért lesz az utolsó ítélet? *Rózsa* Vítál, esztergomi főgymnasiunai tanártól. Adventre. Az életéről. *Maszlághy* Xav. Ferencz, prépost, esztergomi kanonoktól. Katechetikai beszédek az advent négy vasárnapjára. I. A hiszekegy első cikkelyéről. *Öcsényi* Anzelm dr., pannonhalmi theológia tanártól. A *Szent Gellért* megjelenik július és augusztus hó kivételével minden hó közepén. Minden füzet a következő órára szóló anyagot tartalmazza. Előfizetési ára 4 frt, mely a szerkesztőség címére, *Pannonhalmára* (u. p. Győr-Szent-Márton) küldendő.

Igazságszolgáltatás.

Harminczhét forintért. Harminczhét forintért esküdött meg 1896-ban *Reich* Jakab hamisan a nagyszalontai járásbírótság előtt. A dolog az, hogy *Reich* Jakabot egy bécsi czég beperelte 36 frtért, ő megesküdött, hogy tartozását kifizette. A bécsi czég nem hagyta annyiban a dolgot, feljelentette *Reich*ot a bünyenyítő törvényszéknél hamis esküért, a tegnapi végtárgyaláson a panaszos czég be is bizonyította a vádlott bűnösségét s a törvényszék a vádlottat el is ítélte *egy havi* börtönre, a kir. ügyész az ítéletet meglebbezte.

SZINHÁZ.

A magyar színészet diadala.

A hideg, közönyös temesvári közönség most már élénken érdeklődik a magyar színelőadások iránt és nap-nap után zsúfolásig megtölti a nézőteret.

Krecsányi Ignácot, Magyarország egyik legjelesebb direktorát illeti tagadhatatlanul az érdem oroszlánrésze, hogy Temesvárott a magyar színészet erős támogatásra talált és hogy az intéző körök most már komolyan foglalkoznak a magyar színészet állandósításával.

A temesvári német színészet napjai már meg vannak számlálva.

Köszönet és hála érte *Krecsányi* Ignácnak és jelen gárdájának, a kik közül főleg *Amon* Margit, a társulat dédelgetett primadonnája magasan kiválik.

E fiatal csillagban összpontosul mindazon kiváló tulajdon, a melyek őt a legjelesebb művésznő jelzőjére, mintegy predesztinálják.

És méltán.

Budán Lilli egyik előadásánál a fiatal mű-

vésznő brillirozott és a közönség soraiból sokan, de nagyon sokan hangoztatták:

— Bájosabb és kedvesebb, mint *Küry Klára*. — A közönség e fényes kritikája kommentárja nem szorul.

Ha nem ismernénk *Amon* Margitot, elhallgatnók ezt a körülményt, mert nem akarjunk a vizet az osztrák vagy a német direktorok malmára hajtani, de mert tudjuk, hogy épp úgy, mint *Blaha Lujzát*, *Amon* Margitot sem lehet a magyar színpadtól elhódítani, fővárosi tudósítónk közleményének annál inkább örvendünk, mert e kitüntető dicséret városunk szülöttének szól.

REGÉNY-CSARNOK.

A GORDIUSI CSOMO.

Németből. Gusztáv.

46

XIX. FEJEZET.

A hercegnő nyugtalanul mozgolódott székében, a cigarettet eldobta, nagykendőjét szorosabban húzta magára, mintha fáznék, majd fejével intett, hogy folytassam.

— Szóval a báró boldogtalan betegségbe esett. Férje — mindig szerették a hölgyek — házassága után is kényeztetett volt a nők között, sőt mi több, most már, különösen a fiatalok részéről, annál nyiltabban ment a dolog. A szép barna szemű, nyulánk, nemes vonású gazdag férfit sokan, nagyon sokan szerették.

Hát még ha hegedűjét elővette! Uralkodott az emberi szíveken. — Minden szem áhítattal csügött rajta. Hát aztán ha szép szemeit valakin minden gondolat nélkül rajta felejtette.

— Fejezze be — fejezze be gyorsan Miklós! — szól a hercegnő türelmetlenül.

Összerezentem — annyira belelétem magam az elbeszélésbe, hogy szinte melegem volt.

— Nem volt tehát csoda, ha itt ott sóhajok hallatszottak, sőt némelykor zokogás, mikor felállott, dicséretet, bókot, kézszerítást — mindenki bámulta. *Melania* kezdetben büszke volt rá — majd nyugtalan lett — majd később féltékeny, — kezdetben szégyelte magát, nem is merte volna kimondani, csak úgy asszony-módrá kezdte.

— Ma este megint fogsz játszani? — kérdezte hizelegve.

— Már megígértem, nagyon kértek.

— Természetes, hogy mindig kérnek. De hát nem gondold, hogy már a tulságig viszik, szinte követelőznek.

— Hogyan *Lanim* édes?

— Nos hát nem annyira minket hívnak, kedvelnek, mint inkább ujjaikat, tehetségünket — felelte gyorsan.

— De miért ne tennők meg kedvesem, *Duté* kisasszony is azt mondta, hogy nekünk nem nagy fáradságunkba kerül, nekik meg végtelen örömet okozunk — felelte a férj mosolyogva.

— Ki az a *Duté* kisasszony?

— Ah bocsáss meg . . . nagyon szép högy . . . az előbbi század végén élt . . . guillotín alatt halt meg. Na de ez nem tartozik ide, jöjj édes, csókolj meg!

— De ugy-e ma nem játszunk? — kérdezte újra, mélyebben nézve férje szemei közé. — Igazi Éva! — Pardon hercegnő!

— Ugyan miért?

— A férj kiállotta neje tekintetét, előbb mosolyogva majd komolyabban, komolyabban. — Valami bajod van *Lanim* édes? — valamit meglátott neje lelkén, a mi idegen volt előtte.

A nő lehunyta szemeit, felhuzta vállát, mint a daczos gyermek.

— Semmi *Konstantin* — semmi — csak azt gondoltam. . . .

— Nos?

A nő nevetett.

— Tudod *Tádé* bátya monta. . . .

— Mindig csak *Tádé* bátya? és mit mondott?

A nő elpirult.

— Most értem már! De kár, hogy eddig nem jöttem rá. — Elkézdett nevetni. *Melania* pedig elkomorult, eleresztette férje kezét, kutatólag nézett rá.

— Hiszek neked — szolt. — De még —
— eddig azt tehetted, a mi éppen tetszett . . .
nem érdekelt — — de a mióta férjem vagy . . .
én nőd vagyok — — még is csak van egy kis
beleszólásom.

— De Melania! — nevetett Konstantin.
A nő megszegezte magát, érezte, hogy
most igazán nevelésesen gyermekiesnek tűnhetett
fel férje előtt. Nevetni kezdett ő is, férjéhez
simult.

— Konstantin!

— Lanim . . . kis ostobám te!

— Konstantin!

— Mi baj édesem!

— Ma este ne menjünk el! — hi-
zelgett.

— Ha úgy akarod édesem, legyen.

A nő tapsolt örömeiben, összecsókolta férje
arcát, száját, szeméit.

A férj gondolkozóba esett.

(Folyt. köv.)

TÁVIRATOK.

Cselszövény Vilmos császár ellen.

Budapest, okt. 25. (Saját tud. táv.)
Jeruzsálemből jelentik, hogy ott német
anarchistákat fogtak el, kik a császárt
vagy bevonuláskor, vagy hazatéréskor
fel akarták robbantani.

A francziakormányválság.

Páris, október 25. (Saj. tud. táv.)
A kamara ülésén Chanoin miniszter
Derouled támadásai folytán lemondott.

Páris, okt. 25. (Saját tudósítónk táv.)
A párisi kamarában Chanoin-
net váratlan lemondása után
Brisson a kamarában megtámadta,
melynek hatása alatt a kamara
egy része: mondjon le!, mások
pedig nem! nem! kiáltásaikkal
tették zajossá az ülést, mely később
dulakodássá fajult el.

A franciaországi események.

Páris, október 25. A Mille Colonnes
nevű helyiségben tegnap szociálista
népgyűlés volt, amelyen Jaurés,
Allard és Allemane nagy tet-
szés mellett beszéltek. A népgyűlés
határozati-
lag kimondta, hogy erélyesen védelmére
kell a fenyegetett köztársaságnak.
A szociálista ör-
kőd-bizottság nyilatkozatot tesz
közzé, amelyben kijelenti, hogy a
szociálisták minden tün-
tetéstől tartózkodni fognak, de a
nacionalisták netaláni kihívásaira
nem maradnak adósok a felelettel.

A rendőrség tegnap egy nyomdában
lefog-
lalt egy falragaszt, amelyet ma délelőtt
akartak közzétenni s amelyben a
munkásokat felszólítják, hogy
Dreyfus érdekében tiltakozó tünté-
st rendezzenek.

A »Fronde« azt mondja, hogy az
1896-ban elkövetett hamisítások nem
róhatók Lemercier-Picart terhére,
mert ő csak segédkezett. (Magy. Tá-
v. Ir.)

Páris, október 25. Esterházy Manau
semmitőszéki főügyésznek levelet irt,
amelyben kijelenti, hogy a revíziót az ő
emlékiratai nélkül nem hajthatják
végre s hogy ő mint elszánt és erős
meggyőződésű ember ezeket az
emlékiratokat a teljes nyilvánosság
elő akarta bocsátani. Esterházy
hozzá teszi, hogy majd megszerzi
magának szabályszerű uton a reá
vonatkozó és a semmitőszéknél
lévő összes ügyiratok közleményeit
és azokra vagy maga vagy ügyvédje
utján fog válaszolni. A levél ezekkel
a szavakkal végződik:

»Föltettem magamban, hogy még egyszer
és visszavonhatatlanul konstátálom, hogy Es-

terházy őrnagyot csak egy nyomorult
banda, amelyet ellenségeinknek eladtak,
vádolhatja árulással.

Sztrájk.

Steyr, október 25. A fegyvergyári
sztrájk megszűnt. A munka ma reggel
ujra megkezdődött. (Magy. Tá-
v. Ir.)

Angol- és Franciaország.

A Nilus völgye az angoloké! Ezt a
határozott választ adta lord Salisbury a
franciák azon kérésére, hogy a Bahr-
el-Ghazeb hajózható részét engedjék át
az angolok a francziák részére. Ezen
uton remélik pedig a francziák megkö-
zelíthetni a Nilus völgyét kereskedelmük
számára.

Értesüléseink az ügy újabb fejleményeiről
a következők:

London, okt. 25. A minisztertanácsot
csütörtökre összehívták. De Courcel
báró francia nagykövet Párisból vissza-
tért Londonba.

London, okt. 25. A kékkönyvben
van Salisbury-nak Monson angol nagy-
követhoz intézett távirata, a melyben a
niszterelnök közli, hogy de Courcel
báró francia nagykövettel hosszabb
beszélgetése volt, a melynek során
Salisbury újra hangsúlyozta, hogy a
Nilus-völgye mindenkorra Egyiptomé
és az angol-egyiptomi hadsereg
omdurmani győzelmé kizárja ezeknek
az igényeknek minden csorbitását,
a melyet a máhdi foglalásai netalán
előidézhetnének. Azután Marchand
pozíciójáról folyt a beszélgetés.
Salisbury kijelentette, hogy aligha
téved, a midőn azt hiszi, hogy
Marchand beismeri, hogy nem vonulhat
nyugat felé, Courcel azt mondta,
hogy Marchand egészen jól
visszatérhet ezen az uton, ha az
angolok megengedik.

Salisbury kijelentette, hogy az angolok
ebben nem akadályozzák meg, Courcel-
nek arra a megjegyzésére pedig, hogy
Marchand élelmiszerek nélkül nem
mehet el, kijelentette Salisbury, hogy
az angolok két föltétel alatt szállítanának
neki élelmiszereket és töltényeket;
először is Marchand-nak csak az
ellenséges törzsek támadásai ellen
volna szabad használnia a töltényeket,
másodszor Marchand-nak vissza
kellene vonulnia arra a területre,
amelyet Anglia Franciaország
birtokának tekint, t. i. az Ubangi és a
Nilus mellékfolyói mögé. Courcel erre
azt válaszolta, hogy Franciaország
olyan határvonal megállapítását
kívánja, amely Franciaországnak
juttatja a Bahr-el-Ghazeb hajózható
részét és így utat biztosít a francia
kereskedelemnek a Nilushoz. Salisbury
megkérte Courcelt, hogy minden
félreértés elkerülése végett adja át
írásban a Marchand visszavonulására
és a többi kérdésre vonatkozó javaslatait.

London, október 25. (Saj. tud. táv.)
Rosenberg Perthben beszédet tartott,
melyben a Faschoda ügyre vonatkozólag
kifejtette, hogy ő hiszi és reményli,
hogy Marchand expedíciója csak egy
tudományos expedíció. Ha azonban
Marchand nem a civilizáció, hanem a
foglalás és az uralomvágy biztossa,
úgy ebből nagy bonyodalmak
származhatnak. Szavait így végzi:
Ha nemzetek nagyok és békében
óhajtának lenni, úgy ezt csak úgy
érhetik el, ha egymás jogait tiszteletben
tartják.

Egy festő halála.

Páris, okt. 25. Puvis de Chavannes
festő meghalt. (Magy. Tá-
v. Ir.)

K i n a.

London, október 12. (Saját tudós. táv.)
A »Daily Telegraph« pekingsi értesülése
szerint tegnapelőtt kínai katonák
megtámadtak négy angol mérnököt a
hankau-pekingsi vasut fölött vezető
Marczopolo-hídnál. Két mérnök
megsebesült, egy kullit, a ki a
vasutépítésnél dolgozott, megölték.
Paotinfu mellett elvágták a táviró
drótokat.

KÖZGAZDASÁG.

Friss hus küldemények Berlinbe.
A kereskedelemügyi magyar kir.
miniszter urtól 64138/VII. sz. a.
vett értesítés folytán van szer-
csénk az érdekeltek tudomására
hozni, hogy Berlinbe szánt magyarországi
friss hus küldeményeket állami
állatorvos által kiállított és hiteles
német fordításban is mellékelte
olyan bizonyítványnak kell kísérnie,
mely igazolja, hogy a bevitt és
közegészségügyi szempontból
Berlinben új vizsgálat alá vett
hus olyan állattól származik,
mely a levágás előtt élőállapotban
megvizsgáltatott és ez alkalommal
felismerhető betegségtől mentesnek
találtatott. Nagyvárad, 1898.
október 24. A nagyvárad
kereskedelmi és iparkamara:
Janky József elnök, dr. Sarkadi
Lajos titkár.

Uj takarékmagtár. A m. kir.
belügyminiszterium a dobrestli
gör. kath. hitközség takarékmag-
tárának alapszabályait a bemutatási
záradékkal ellátta.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyvárad
piaczon 1898. okt. hó 25-ik
napján tartott vásárban eladott
termesztmények és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 0 9.50. Uj 9.30. Kétsz. buza
7.20—7.70. Rozs 7.10—7.40. Arpa 5.10—5.40.
Zab 5.10—5.30. Tengeri: 0 5.80. Uj 4.20. Borsó
12.—. Lencse 16.—. Bab 6.70. Köleskása 12.—.
Burgonya 2.—. 100 kiló lángliszt 17.—, zsemlye-
liszt 16.—, fehérkenyér liszt 15.—, barnakenyér
liszt 13.—, széna fuvarral 2.—, szalma 0.70 Szal-
lona 72.—, 6 kiló zsup-szalma —05, 150 dkgr.
alom-szalma —03. 1 köbm. bikkfa 3.20, tölgyfa
2.90, cserfa 3.35. 100 kiló marhahus 48.—.
Öntött gyertya 44.—. Lámpaalaj 44.—. 1 liter
ó-bor —50. Uj-bor —40. Pálinka —32. Szilva
pálinka —70. Szesz 1.—. 1 mm. kőso 10.70,
nyers fagyú 24.—. olvaszt. fagyú 33.—, szappan
24.—, birka gyapju —, magyar gyapju
—, Egy hektoliter ó-bor 33.—, uj bor
23.—, mész 1.10, kemény faszén 1.70,
puha faszén 1.50, kendermag 8.—, köles 5.—,
repce —, dió 17.00, mogyoró 14.—, aszalt
szilva —. Egy kilogramm savanyu káposzta
—, szalonna 72, sertéshus 56, juh-hus 32,
vörös hagyma 8, fog-hagyma 26, bors 1.—, pap-
rika 1.20, barnakenyér 14. Egy liter kőolaj 20.
1 mm. búkköny —, 1 mm. luczernamag —
1 mm. lóhere —, 1 mm. burgondi —.

Forgalmi kimutatás 1898. évi okt.
25-ről: Tiszta buza körülbelül 1500 hltr,
kétszer. res buza 500 hltr, rozs 600 hltr,
árpa 300 hltr. zab 300 hltr, tengeri 150 hltr,
burgonya 800 hltr. Lábas jószágok: Hizott
sertés mintegy 170 drb, félhizott 190,
sovány 250, süldő 400, malac: 700,
hizott marha 9, jármás ökör 580,
fejős tehén 320, borju 300, bivaly 18,
juh kecske és 260, ló 609.

Marha ártáblázat 1898. október 25-ről
Egy pár első rendű jármás ökör 300—330,
egy pár másodrendű jármás ökör 200—285,
egy pár harmadrendű jármás ökör 120—190,
1 pár fejős tehén 85—185. 1 drb. vágó ökör 250
kgr. 65—85. 1 drb. vágó tehén 150 kgr. 45—64,
1 drb. vörös borju 12—18, 1 drb. fél éves borju
15—22, 1 drb. egy éves borju 21—32,
két éves borju 32—56. 1 pár hizott sertés
45—85, 1 pár fél éves 20—23. 1 pár egy
éves sertés 35—55, 1 pár két éves sertés
56—82, egy jó igás ló 45—85, egy pár
ökörbőr 16—21, egy pár tehénbőr 13—16,
1 pár borjubőr 6—8, 1 pár lóhbőr 6—10.

Reich Jenő s Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, október 25.

Buza márcziusra	— — — — —	9.44
Buza októberre	— — — — —	9.32
Új tengeri	— — — — —	4.71
Tengeri augusztusra	— — — — —	—
Rozs őszre	— — — — —	8.10
Zab őszre	— — — — —	5.98

Értéktőzsde.

Budapest, október 25.

Az irányzat nyugodt.

Oszták hitel	— — — — —	351.60
Magyar hitel	— — — — —	377.50
Allamvasut	— — — — —	348.30
Salgótarjáni	— — — — —	620.32
Wagon-kölcsön	— — — — —	259.50
Villamos vasut	— — — — —	225.25
Magyar leszámítoló	— — — — —	252.25
Iparbank	— — — — —	104.25
Budapest közuti	— — — — —	359.50
Kereskedelmi	— — — — —	1011.50
Déli vasut	— — — — —	78.—
Rimamurányi	— — — — —	261.50
Magyar jelzálog	— — — — —	238.—

Bécs, október 25.

Az irányzat szilárd.

Oszt. hitel	— — — — —	351.50
Magyar hitel	— — — — —	377.50
Allamvasut	— — — — —	348.—
Birodalmi márka	— — — — —	58.52

Miyatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1898. október 25-én

Magyar aranyjárdék 4%	— — — — —	119.85
Magyar koronajárdék	— — — — —	97.90
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4,0%	— — — — —	119.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2,0%	— — — — —	100.—
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	— — — — —	119.50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	— — — — —	96.—
Italmérségi jog megváltási kötvény	— — — — —	100.50
Horvát-szlavón földterhermentesítési kötvény	— — — — —	97.—
Magyar nyereség-sorsjegy-kölcsön	— — — — —	161.50
Tiszabályozási és szegedi sorsjegyek kölcsön	— — — — —	138.50
Oszták járdék papírban	— — — — —	100.—
Oszták járdék ezüstben	— — — — —	101.90
Oszták járdék aranyban	— — — — —	120.50
Oszták korona járdék	— — — — —	101.25
1860. Oszták államsorsjegyek	— — — — —	140.50
Oszták magyar bankrészvény	— — — — —	904.—
Magyar hitelbankrészvény	— — — — —	378.25
Oszták hitelintézeti részvény	— — — — —	352.50
Páris vista	— — — — —	350.—
Német birodalmi márka	— — — — —	9.80
London vista	— — — — —	58.87 1/2
Páris vista	— — — — —	47.52 1/2
20 márkás arany	— — — — —	11.77

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Elite táncztanfolyam!

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséget, hogy körutamról visszaérkeztem és a táncztanítást

f. évi okt. hó 22-én

a »Zöldfa«-szálloda nagytermében szombaton megkezdtem.

Iskolám főrendszere gondot fordítani a test egyenes tartására, ügyes állás, járás és kerekded mozgás elsajátítására, a mint azt évek óta úgy az Orsolya zárda valamint az ev. ref. új leány internatus növendékei, ugyintén kisebb körökben is tánczvizsga alkalmával nagy sikerrel bebizonyítottam.

Tandij 2 hónapi időnyre 12 frt. Ismétlőknek 8 frt. Gyakorló kolonokban felnőttek részére szinte 8 frt.

Tanítási idő gyermekeknek d. u. 5—7-ig Felnőtteknek este 8—10-ig. Nagy kolon este 8—12-ig.

Jelentkezni lehet a »Zöldfa« szálloda portásánál, továbbá lakásomon, Uri-utca, Fő posta épülettel szemben.

Tisztelettel

Sára Miklós,

az Orsolya zárda és az ev. ref. új leány internatus állandó táncztanítója.

Amerikai zsebórák.

Jótállással, hogy a nickel színét nem változtatja, szerkezete pontosabb és jobb, mint a legdrágábbakké. Ára darabonként 3 forint. Jótállás mellett, míg a készlet tart. Hozzá ezüstös óraláncz 60 krajczár.

Önberetváló készülék.

Fox, valódi solingeni gyártmány, sok kiállításán kitüntetve, gyakorlás nem kell. Megvásárol

kizárva. Tiszta és kényelmes munka. Bőrbetegségtől megment. Tartós és pénzt megtakarító. Darabja 3 forint.

A penge *** csillagos aczélból és a többi részei alpacából vannak. Egy külön penge hozzá 1 forint.

Megrendelhető:

POLLÁK SÁNDOR főbizományosnál,
BUDAPEST, V. ker. Kálmán-utca 17.
Gyűjtőknek 5 drb után egy-egy ingyen küldetik

Legnagyobb nyeremény

legszerencsésebb esetben

1.000,000 korona.

Az összes 50,000 nyeremény

JEGYZÉKE.

A legnagyobb nyeremény legszerencsésebb esetben

1.000,000 korona

A nyeremények részletes beosztása a következő:

Készpénzben fizetendő	1	Jutalom	600000
	1	nyer. á	400000
	1	" "	200000
	2	" "	100000
	1	" "	90000
	1	" "	80000
	1	" "	70000
	2	" "	60000
	1	" "	40000
	5	" "	30000
	1	" "	25000
	2	" "	20000
	3	" "	15000
	31	" "	10000
	67	" "	5000
	3	" "	3000
	432	" "	2000
	763	" "	1000
	1238	" "	500
	90	" "	300
31700	" "	200	
3000	" "	170	
4000	" "	130	
50	" "	100	
3900	" "	80	
2900	" "	40	

50,000 nyer. és jut. összegben 13.160,000

melyek hat húzásban sorsoltnak ki.

A harmadik nagy magy. kir. osztályosorsjáték nemsokára ismét kezdődik és

100,000 sorsjegyre 50,000 nyeremény

jut, vagyis az oldalt levő nyereményjegyzék szerint az összes sorsjegyek fele feltétlenül nyerni fog.

A nyerési esélyek tehát, minf már általánosan ismeretes, óriásiak.

Összesen tizenhárom millió 160.000 koronát sorsolnak ki biztosan. A legnagyobb nyeremény legszerencsésebb esetben

egy millió korona.

Szíves mielőbbi megrendeléseknél eredeti sorsjegyeket a tervszerű eredeti árban és pedig:

egy egész	1-ső oszt.	eredeti sorsjegyet	6.— frt
> fél	> > >	>	3.— >
> negyed	> > >	>	1.50 >
> nyolczad	> 5 >	>	— .75 >

küldünk szét utánvétellel, vagy a pénz előleges beklüldése ellenében.

A húzások után megküldjük tisztelt vevőinknek a hivatalos húzási jegyzéket, hivatalos tervezetek pedig díjtalanul áll annak rendelkezésre. A húzások a magy. kir. kormány ellenőrzése mellett nyilvánosan történnek és azoknál mindenki megjelenhetik.

Kérjük a rendelményeket mielőbb, legkésőbb azonban

f. é. november hó 5-ig hozzánk beklüldeni.

Török A. és Társa

a m. kir. szab. osztályosorsjáték

főelárusító

Budapest, V., Váci-körút 4a.

Rendelőlevél levágandó

Török A. és Társa uraknak Budapest.

Kérek részemre..... I. osztályu magy. kir. szab. osztályosorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget.....frt } utánvételezni kérem }
postautalvánnyal küldöm. } A nem tetsző törlendő.

Pontos czím.